PIERWSZA ŁAWKA · GODZINA WYCHOWAWCZA
I AKCJA · KLASY IV–VI

Zapytaj, posłuchaj, zapamiętaj

Dzień Babci i Dziadka w klasach IV–VI: scenariusz godziny wychowawczej (45 minut) o tym, jak przygotować i przeprowadzić wywiad ze starszą osobą, jak opisać wspomnienie i jak pisać życzenia, które nie są banalne. Spotkanie międzypokoleniowe w szkole z gościem-seniorem, quiz dla całej klasy, karty pracy z kluczem. Wariant „bliska starsza osoba"; wszystko dzieje się w szkole.

Co jest w materiale

1	**Scenariusz zajęć „Zapytaj, posłuchaj, zapamiętaj"** 45 minut: skąd się wziął Dzień Babci, dobre i złe pytania, próbny wywiad w parach, życzenia bez banału.	45 min
2	**Akcja „Spotkanie pokoleń" i quiz** Gość-senior w klasie, wywiad prowadzony przez uczniów, wspólna zabawa, quiz bez punktów.	1–2 tyg.
3	**Karty pracy** „Jak pytać?", „Opis wspomnienia", „Życzenia niebanalne" – z kluczem.	3 karty
4	**Materiały do druku** Karta wywiadu dla zespołu, zaproszenie dla gościa, plansza quizu.	3 strony

Dzień Babci i Dziadka – co warto wiedzieć

Dzień Babci obchodzimy w Polsce **21 stycznia**, a **Dzień Dziadka** – **22 stycznia**. To święta stosunkowo młode. Pomysł pojawił się w połowie lat 60. XX wieku: w 1964 r. o święcie babć pisał tygodnik „Kobieta i Życie", a od połowy lat 60. popularyzował je poznański „Express Poznański". Często powtarza się, że „pierwszą babcią" była aktorka Mieczysława Ćwiklińska, która w 1964 r. obchodziła 85. urodziny i dostała tort z napisem „Dla Babci" – relacje prasowe różnią się jednak w szczegółach, dlatego traktujmy to jako anegdotę, a nie pewny początek święta (źródła różnią się też co do gazety i roku). Dzień Dziadka dołączył później.

Starsze osoby mają też święto międzynarodowe: **1 października** – Międzynarodowy Dzień Osób Starszych, ustanowiony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1990 r.

W 2027 r. 21 stycznia to czwartek, a 22 stycznia – piątek. Uwaga: ferie zimowe 18–31 stycznia 2027 r. mają województwa: dolnośląskie, łódzkie, opolskie, podkarpackie, podlaskie i śląskie. Szkoły z tych województw mogą zorganizować zajęcia przed feriami (np. 14–15 stycznia) albo po powrocie (1–2 lutego), z życzeniami „na spóźniony Dzień Babci i Dziadka". Pozostałe województwa mają ferie w lutym.

Nie każdy ma dziadków. Babcie i dziadkowie bywają daleko, w konflikcie z rodziną albo już nie żyją. Dlatego w materiale mówimy o „bliskiej starszej osobie" – może nią być sąsiadka, ciocia, opiekun, trener, pani z biblioteki.

Wskazówki dla nauczyciela

Przygotowanie

- Wydrukuj karty pracy (po jednej dla ucznia), kartę wywiadu (po jednej na zespół) i zaproszenie (kilka sztuk). Planszę quizu pokaż na tablicy albo wydrukuj w A3.
- Termin zajęć: tydzień przed 21–22 stycznia 2027 r. (czwartek i piątek), żeby zdążyć zaprosić gościa. W województwach z feriami 18–31 stycznia (dolnośląskie, łódzkie, opolskie, podkarpackie, podlaskie, śląskie) – zajęcia przed feriami, a spotkanie z gościem 1–5 lutego.
- Gościa zaprasza szkoła (wychowawca za zgodą dyrekcji): może to być dziadek lub babcia ucznia, ale równie dobrze emerytowany nauczyciel, bibliotekarka, członek uniwersytetu trzeciego wieku lub klubu seniora.
- Wywiad z kimś z rodziny to wyłącznie propozycja dla chętnych – nie zbieramy go, nie sprawdzamy i nie oceniamy.

Zasady, które chronią uczniów

- **Bez nagród, punktów i rankingów.** Nie wybieramy „najpiękniejszej laurki" ani „najlepszego wywiadu". Doceniamy konkretnym słowem, np. „Twoje pytanie sprawiło, że gość opowiadał z uśmiechem – to dobre pytanie".
- **Prawo do „pas".** W każdej rundce można nic nie mówić. Nikt nie musi czytać na głos ani pokazywać swojej pracy.
- **Bliska starsza osoba.** Nikt nie musi mówić o swojej rodzinie. Laurkę, życzenia i pytania można przygotować dla babci, dziadka albo dla dowolnej bliskiej starszej osoby – także takiej, której już nie ma (wtedy laurka zostaje na pamiątkę). Nie pytamy: „Gdzie mieszkają twoi dziadkowie?", „Ilu masz dziadków?".

- **Żałoba i trudne sytuacje.** Dziecko może się wzruszyć albo posmutnieć. Pozwól mu odejść na chwilę z pracy, zaproponuj inną osobę, dla której zrobi laurkę, i porozmawiaj z nim po zajęciach. Wcześniej warto zapytać rodziców lub pedagoga, czy w klasie są dzieci w żałobie albo w pieczy zastępczej.
- **Bez zadań do wykonania poza szkołą.** Rozmowa z babcią czy dziadkiem to wyłącznie propozycja dla chętnych. Wszystko, co jest częścią zajęć, uczniowie robią w szkole – także rozmowę z gościem zaproszonym na lekcję.
- **Gdy uczeń powie o krzywdzie** albo trudnej sytuacji w rodzinie, wysłuchaj go po zajęciach i postępuj według szkolnych standardów ochrony małoletnich, we współpracy z pedagogiem lub psychologiem szkolnym.

Goście i zdjęcia

- **Gość w klasie.** Seniora zapraszasz za zgodą dyrekcji, wcześniej uzgadniasz z nim temat i czas (ok. 20 minut). Gość nie musi być niczyim dziadkiem – może to być emerytowany nauczyciel, członek uniwersytetu trzeciego wieku albo klubu seniora. Ustal, czy gość zgadza się na zdjęcia.
- Fotografujemy ręce, laurki i plakaty albo ujęcia ogólne. Zdjęcia z twarzami szkoła publikuje tylko za zgodą rodziców uczniów oraz gości (art. 81 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych).
- Uczniowie nie robią zdjęć telefonami – od 1 września 2026 r. uczniowie szkół podstawowych nie korzystają z telefonów na terenie szkoły (wyjątki określa ustawa). Zdjęcia robi nauczyciel sprzętem szkoły.

Ocenianie

- Zajęć nie oceniamy stopniami. Karty pracy sprawdzamy razem – służą do rozmowy.

PIERWSZA ŁAWKA

Cele w języku ucznia

- Dowiesz się, od kiedy obchodzimy Dzień Babci i Dziadka.
- Nauczysz się zadawać pytania, które zachęcają do opowieści.
- Przeprowadzisz próbny wywiad w parze.
- Napiszesz życzenia, które pasują tylko do jednej osoby.

Powiązania z podstawą programową i programem wychowawczo-profilaktycznym

- N26, cz. IV – zagadnienia zajęć z wychowawcą: „tworzenie dobrych relacji w różnych społecznościach" (pkt 1), „kształtowanie kompetencji społecznych i rozwijanie uważności na potrzeby różnych osób i grup" (pkt 6)
- Polski IV–VI 1.4, 1.5 (N26, kl. IV) – „wyraża swoje potrzeby, emocje i uczucia w sposób zrozumiały, adekwatny do sytuacji i akceptowany społecznie"; „stosuje zasady grzeczności językowej"
- Kompetencje przekrojowe 5.2.a (N26, kl. IV) – „w sposób otwarty i życzliwy odnosi się do potrzeb innych osób i grup"
- Polski IV–VI II.3.7 (S24, kl. V–VI) – „rozumie, na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady"
- Kierunki polityki oświatowej 2026/2027 – nr 2 – „kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich i prospołecznych" (tu: w zakresie postaw prospołecznych)

Zajęcia z wychowawcą nie mają własnej podstawy programowej. Kody: N26 – podstawa z 2026 r. (Dz.U. 2026 poz. 378), w roku szkolnym 2026/2027 w klasach I i IV; S24 – podstawa z 2017 r. w brzmieniu Dz.U. 2024 poz. 996, w klasach II–III i V–VIII. Edukację zdrowotną w roku szkolnym 2026/2027 w klasach IV–VIII realizuje się według N26 w brzmieniu Dz.U. 2026 poz. 958 (EZ). Wpisz też cel z programu wychowawczo-profilaktycznego swojej szkoły (art. 26 Prawa oświatowego).

Kryteria sukcesu

- Wiem, kiedy jest Dzień Babci i Dzień Dziadka i od kiedy się je obchodzi.
- Umiem zamienić pytanie zamknięte na otwarte.
- Wiem, o co nie pytamy w wywiadzie.
- Moje życzenia mówią coś o konkretnej osobie.

Jak pytać – do omówienia

Pytania zamknięte (odpowiedź „tak" albo „nie") szybko kończą rozmowę: „Lubiła pani szkołę?".
Pytania otwarte zapraszają do opowieści: „Jak wyglądał zwykły dzień w pani szkole?", „W co bawił się pan na podwórku?", „Co było dla pana najtrudniejsze, gdy miał pan tyle lat co my?".

Pytania, których nie zadajemy: o pieniądze, choroby, wiek („Ile pani ma lat?"), poglądy polityczne i sprawy rodzinne. Rozmówca ma prawo nie odpowiedzieć – dziękujemy i przechodzimy dalej.

Forma wywiadu: przywitanie i przedstawienie się, prośba o zgodę („Czy mogę zadać kilka pytań?"), 4–6 pytań, podziękowanie. Notujemy słowa kluczowe, nie całe zdania.

Opis wspomnienia

Imię _____ Klasa _____ Data _____

Pamiętaj: W opisie wspomnienia odpowiadasz na pytania: kiedy? gdzie? kto? co się stało? co czuł bohater?

1 Które zdanie najlepiej oddaje wspomnienie?

A. Dziadek lubi sanki.

B. Zimą 1975 r. dziadek z bratem zjeżdżali na sankach z górki za szkołą, aż zrobiło się ciemno.

C. Kiedyś była zima.

D. Dawniej było lepiej.

2 Opisz wspomnienie usłyszane w wywiadzie (z pary lub od gościa) – 4–5 zdań.

- kiedy i gdzie
- kto brał udział
- co się wydarzyło
- co czuł bohater

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Dzień Babci i Dziadka – scenariusz „Zapytaj, posłuchaj, zapamiętaj” (wywiad, wspomnienie, życzenia), spotkanie pokoleń, quiz, klasy 4–6

Podgląd pokazał 5 z 15 stron. Pełna wersja: 15 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- scenariusz 45 minut: pytania otwarte i zamknięte, czego nie wypada pytać, próbny wywiad w parach
- akcja „Spotkanie pokoleń” z gościem-seniorem w szkole – zaproszenie i karta wywiadu do druku
- quiz dla całej klasy, karty pracy z kluczem
- wszystko dzieje się w szkole, z wariantem „bliska starsza osoba”

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/dzien-babci-i-dziadka-scenariusz-i-karty-pracy-klasy-4-6